

Taisyklės patvirtintos
UAB „MP Pension Funds Baltic“
2007 m. rugpjūčio 10 d. valdybos sprendimu

PATVIRTINTA
20 07 m. rugpjūčio mėn. 20 d.
VERTYBINIŲ POPIERIŲ KOMISIJOS
Sprendimu Nr. UK 7283

Taisyklės įsigalioja nuo
2007 m. rugsėjo 24 d.

Taisyklių Nr. PF-VOS-PDF-033(001)

PAPILDOMO SAVANORIŠKO PENSIJŲ KAUPIMO FONDO „MP EXTREMO III“ TAISYKLĖS

1. BENDROSIOS NUOSTATOS

- 1.1. Papildomo savanoriško pensijų kaupimo fondo „MP EXTREMO III“ taisyklės yra neatskiriama pensijų kaupimo sutarties dalis.
- 1.2. Taisyklėse vartojamos sąvokos:
 - 1.2.1. „Taisyklės“ – šios Papildomo savanoriško pensijų kaupimo fondo „MP EXTREMO III“ taisyklės;
 - 1.2.2. „Bendrovė“ – pensijų fondo valdymo įmonė UAB „MP Pension Funds Baltic“ (juridinio asmens kodas 300668928, buveinės adresas: Rūdninkų g. 18/ Visų Šventųjų g. 2, 01135 Vilnius);
 - 1.2.3. „Pensijų fondas“ – Bendrovės valdomas Papildomas savanoriškas pensijų kaupimo fondas „MP EXTREMO III“, bendrosios dalinės nuosavybės teise priklausantis fiziniams asmenims, savanoriškai kaupiantiems pensijas bei mokantiems pensijų įmokas;
 - 1.2.4. „Dalyvis“ – asmuo, su kuriuo ir kurio naudai yra sudaryta pensijų kaupimo sutartis ir kurio vardu yra atidaryta Pensijų sąskaita;
 - 1.2.5. „Įmokų mokėtojas“ – Dalyvis, jo darbdavys ar trečiasis asmuo, mokantis pensijų įmokas ar jų dalį.
 - 1.2.6. „Depozitoriumas“ – AB bankas „Hansabankas“ (juridinio asmens kodas 112029651, buveinės adresas: Savanorių pr. 19, 03502 Vilnius);
 - 1.2.7. „Priežiūros institucija“ – Lietuvos Respublikos vertybinių popierių komisija;
 - 1.2.8. „Pensijų sąskaitą“ – asmeninė pensijų sąskaita, atidaryta Bendrovės Dalyviui, įsigaliojus pensijų kaupimo sutarčiai, sudarytai tarp Bendrovės ir Dalyvio;
 - 1.2.9. „Apskaitos vienetas“ – Dalyviui priklausančios pensijų turto vertės sąlyginis matas;
 - 1.2.10. „Pensijų turtas“ – Pensijų fondą sudaranti už pensijų įmokas įsigyto turto (įskaitant laikinai neinvestuotą šių lėšų dalį) bei investicijų pajamų (sąnaudų), gautų iš šio turto (lėšų), suma. Pensijų turtas saugomas viename depozitoriume.
 - 1.2.11. „Pensijų anuitetas“ – Dalyviui iki gyvos galvos mokama periodinė pensinė išmoka, kurios išmokėjimo visa rizika tenka išmokų mokėtojui – draudimo įmonei, vykdančiai gyvybės draudimą
- 1.3. Neatskiriama Taisyklių dalis yra Investavimo strategija (Taisyklių priedas Nr. 1) ir Pensijų fondo grynujų aktyvų ir apskaitos vieneto vertės apskaičiavimo tvarka (Taisyklių priedas Nr. 2).

2. ĮSTOJIMAS Į PENSIJŲ FONDĄ IR DALYVAVIMO PENSIJŲ FONDE BAIGTIES ATVEJAI

- 2.1. Bendrovė (ar jos atstovas) su asmeniu, turinčiu teisę ir pageidaujančiu tapti Dalyviu, sudaro pensijų kaupimo sutartį ir įteikia sutarties bei Taisyklių egzempliorių Dalyviui.
- 2.2. Pensijų kaupimo sutartis įsigalioja nuo jos sudarymo ir pirmosios pensijų įmokos įmokėjimo, jeigu vėlesnė įsigaliojimo data nenumatyta pačioje pensijų kaupimo sutartyje.

- 2.3. Įsigaliojus pensijų kaupimo sutarčiai asmuo, su kuriuo yra sudaryta pensijų kaupimo sutartis, tampa Dalyviu ir Bendrove jo vardu atidaro Pensijų sąskaitą.
- 2.4. Dalyvavimas Pensijų fonde baigiasi šiais atvejais:
 - 2.4.1. Bendrovei įvykdžius savo įsipareigojimus Dalyviui;
 - 2.4.2. Dalyviui išstojus iš Pensijų fondo;
 - 2.4.3. Dalyviui perėjus į kitą pensijų fondą;
 - 2.4.4. Dalyviui mirus;
 - 2.4.5. panaikinus Pensijų fondą.
- 2.5. Pensijų įmokų mokėjimo sustabdymas ar nutraukimas nėra pagrindas, dėl kurio baigiasi dalyvavimas Pensijų fonde. Šiuo atveju Dalyviui priklausanti Pensijų turto dalis toliau investuojama.
- 2.6. Visi Pensijų fondo Dalyviai dalyvauja šiame fonde tapačiomis sąlygomis.

3. PENSIJŲ ĮMOKOS IR PENSIJŲ ĮMOKŲ MOKĖJIMO TVARKA

- 3.1. Pensijų įmokos įmokamos į Pensijų kaupimo sutartyje nurodytą sąskaitą pinigais. Pensijų įmokos gali būti periodinės pensijų įmokos arba neperiodinės pensijų įmokos.
- 3.2. Dalyvio pasirinkimu periodinės pensijų įmokos gali būti:
 - 3.2.1. mėnesinės pensijų įmokos, t.y. įmokos mokamos kiekvieną kalendorinį mėnesį iki to paties mėnesio paskutinės kalendorinės dienos;
 - 3.2.2. ketvirtinės pensijų įmokos, t.y. įmokos mokamos kiekvieną kalendorinį ketvirtį iki to paties kalendorinio ketvirčio paskutinio mėnesio paskutinės kalendorinės dienos;
 - 3.2.3. pusmetinės pensijų įmokos, t.y. įmokos mokamos kiekvieną kalendorinį pusmetį iki to paties kalendorinio pusmečio paskutinio mėnesio paskutinės kalendorinės dienos.
- 3.3. Neperiodinės pensijų įmokos mokamos Dalyvio nuožiūra pasirinktais terminais, tačiau pirmoji pensijų įmoka turi būti sumokėta iki artimiausios mėnesio paskutinės kalendorinės dienos po Pensijų kaupimo sutarties sudarymo.
- 3.4. Pensijų įmokų mokėjimo sustabdymas ar nutraukimas negali būti pagrindas nutraukti Pensijų kaupimo sutartį ar apriboti Dalyvio nuosavybės teisę į Pensijų turtą.
- 3.5. Kai pensijų įmokas moka ne pats Dalyvis, pensijų įmokos tampa Dalyvio nuosavybe nuo to momento, kai į Apskaitos vienetus konvertuotos pensijų įmokos įrašomos į Dalyvio Pensijų sąskaitą.

4. DALYVIŲ TEISĖS IR PAREIGOS

- 4.1. Dalyvis turi teisę:
 - 4.1.1. išstoti iš Pensijų fondo Taisyklėse numatyta tvarka;
 - 4.1.2. gauti viešai skelbiamą su Bendrovės veikla susijusią informaciją;
 - 4.1.3. gauti iš Bendrovės informaciją apie jo Pensijų sąskaitos būklę, lėšų investavimo strategiją ir pagal ją gautą investicinę grąžą, Bendrovės finansinės veiklos audito išvadas bei kitą teisės aktų nustatytą informaciją;
 - 4.1.4. gauti pensijų išmokas;
 - 4.1.5. testamentu palikti jam priklausančią Pensijų turto dalį.
 - 4.1.6. nutraukti pensijų kaupimo sutartį su Bendrove ir sudaryti pensijų kaupimo sutartį su kita pensijų kaupimo bendrove;
 - 4.1.7. pereiti į kitą Bendrovės pensijų fondą;
- 4.2. Dalyvis privalo:
 - 4.2.1. per 30 dienų raštu pranešti Bendrovei apie vardo, pavardės, adreso, elektroninio pašto adreso (jeigu tokį būtų nurodęs Bendrovei) pasikeitimą;
 - 4.2.2. pasirinkti pensijų išmokos būdą.
- 4.3. Dalyvis turi ir kitas teisės aktuose ir Taisyklėse numatytas teises ir pareigas.
- 4.4. Dalyvis turi Taisyklių 4.1 ir 4.2 dalyse numatytas teises ir pareigas ir tuo atveju, kai pensijų įmokas moka įmokų mokėtojas.

5. BENDROVĖS TEISĖS IR PAREIGOS

- 5.1. Bendrovė turi teisę:
 - 5.1.1. valdyti, naudoti ir disponuoti Pensijų turto patikėjimo teisės pagrindais;
 - 5.1.2. nustatyti Dalyviams minimalius pensijų įmokų dydžius;
 - 5.1.3. savo ir kitų naudai iš Pensijų fondo pensijų turto daryti Taisyklių 7 straipsnyje nustatytus atskaitymus.
- 5.2. Bendrovė privalo:
 - 5.2.1. laiku pranešti Dalyviui apie būtinybę pasirinkti pensijų išmokos būdą;
 - 5.2.2. veikti Dalyvių interesais;
 - 5.2.3. Pensijų turto apskaityti atskirai nuo kito Bendrovės turto ir kitų Bendrovės valdomų pensijų fondų pensijų turto;
 - 5.2.4. neskolinti, neįkeisti Pensijų turto, juo negarantuoti ir nelaiduoti kitų asmenų įsipareigojimų;
 - 5.2.5. sudaryti su Pensijų turto tik teisės aktuose ir Taisyklėse numatytus sandorius;
 - 5.2.6. užtikrinti informacijos apie Pensijų sąskaitą slaptumą.
- 5.3. Bendrovė turi ir kitas teisės aktuose bei Taisyklėse numatytas teises ir pareigas.
- 5.4. Bendrovė Dalyviams negarantuoja Pensijų fondo pajamingumo.

6. PENSIJŲ SĄSKAITA IR DALYVIAMS PRIKLAUSANČIŲ PINIGINIŲ LĖŠŲ KONVERTAVIMAS Į APSKAITOS VIENETUS

- 6.1. Kiekviena Pensijų sąskaita turi individualų sąskaitos numerį, kurį suteikia Bendrovė.
- 6.2. Į Pensijų fondo sąskaitą pervestos Dalyviui priklausančio pinigines lėšos (pensijų įmokos, iš kito Bendrovės pensijų fondo ar kitos pensijų kaupimo bendrovės pensijų fondo pervestos dalyvio lėšos) konvertuojamos į apskaitos vienetus. Dalyvio dalis Pensijų turte nustatoma pagal Dalyvio Pensijų sąskaitoje įrašytų apskaitos vienetų skaičių.
- 6.3. Už pervestas lėšas Dalyviui apskaičiuojamų apskaitos vienetų skaičius nustatomas pagal formulę:

$$AVS = \frac{PPL - A}{AVV}$$

- AVS - apskaitos vienetų skaičius;
 PPL - į Dalyvio sąskaitą pervestos pinigines lėšos;
 A - Taisyklių 7.2.1 punkte nustatyti atskaitymai;
 AVV - Apskaitos vieneto vertė, apskaičiuojama ir skelbiama Taisyklių priede Nr. 2 nustatyta tvarka.

- 6.4. Apskaitos vienetų skaičius apvalinamas pagal matematinės taisyklės iki 4 skaičių po kablelio.
- 6.5. Pensijų fondo sąskaitą tvarko Depozitoriumas elektroniniu būdu, užtikrindamas sąskaitoje esančios informacijos apsaugą ir konfidencialumą, vadovaudamasis teisės aktuose nustatytais principais.
- 6.6. Pervestos į Pensijų fondo sąskaitą Dalyviui priklausančios lėšos į apskaitos vienetus konvertuojamos pinigų į sąskaitą užskaitymo dienos apskaitos vieneto verte ne vėliau kaip kitą darbo dieną po piniginių lėšų gavimo.
- 6.7. Bendrovė uždaro Pensijų sąskaitą pasibaigus Dalyvio dalyvavimui Pensijų fonde ir išmokėjus sukauptas lėšas šių Taisyklių nustatyta tvarka.

7. ATSKAITYMAI IŠ PENSIJŲ TURTO

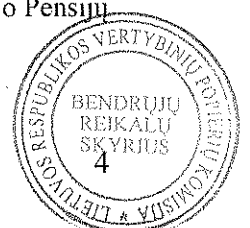
- 7.1. Atskaitymai iš Pensijų turto:
 - 7.1.1. atlyginimas Bendrovei už Pensijų fondo valdymą;
 - 7.1.2. atlyginimas Depozitoriumui;
 - 7.1.3. atskaitymai ir išlaidos, išskaičiuojamos dalyvavimo Pensijų fonde baigties atveju;

- 7.1.4. kitos išlaidos, dengiamos iš Pensijų turto.
- 7.2. Atlyginimas Bendrovei už Pensijų fondo valdymą susideda iš:
- 7.2.1. įmokos mokesčio, kuris išskaičiuojamas iš kiekvienos naujai įmokamos pensijų įmokos ir kurio maksimalus dydis yra 3 procentai nuo pervedamos pensijų įmokos. Tuo atveju, jeigu Dalyvis pereina į Pensijų fondą iš kito Bendrovės valdomo pensijų fondo ar kitos valdymo įmonės valdomo pensijų fondo, nuo iš kito Bendrovės valdomo pensijų fondo ar kitos valdymo įmonės valdomo pensijų fondo pervedamų Dalyvio piniginių lėšų įmokos mokestis neišskaičiuojamas;
- 7.2.2. metinio turto valdymo mokesčio, kuris išskaičiuojamas iš Pensijų turto ir kurio maksimalus dydis yra 1 procentas nuo vidutinės metinės Dalyvio Pensijų sąskaitoje apskaičiuotų lėšų vertės. Turto valdymo mokestis priskaičiuojamas už kiekvieną darbo dieną ir kartą per mėnesį atskaitomas nuo Pensijų turto. Turto valdymo mokestis už vieną dieną skaičiuojamas turto valdymo mokestį padalinant iš faktinio kalendorinių metų darbo dienų skaičiaus keturių skaičių po kablelio tikslumu. Jeigu šie atskaitymai per vienerius kalendorinius metus viršija 1 procentą nuo Dalyvio Pensijų sąskaitoje apskaitytų lėšų vidutinės metinės vertės, Bendrovė iki atitinkamų einamųjų kalendorinių metų pabaigos perveda perviršį į Pensijų fondo sąskaitą.
- 7.3. Tikslus įmokos ir metinio turto valdymo mokesčių dydžius, kurie gali būti skirtingi, priklausomai nuo pensijų įmokos dydžio, užtikrinant visiems Dalyviams tapačias sąlygas, nustato Bendrovės valdyba. Taisyklių 7 straipsnyje yra nustatyti maksimalūs atskaitymų dydžiai ir Bendrovė (Bendrovės valdybos sprendimu) turi teisę vienašališkai mažinti ir didinti atitinkamus atskaitymus nurodytose ribose. Nurodytose ribose nustatyti konkretūs atskaitymų dydžiai ir jų įsigaliojimo data yra pateikiama tinklapyje www.mppf.lt.
- 7.4. Atlyginimas Depozitoriumui yra ne didesnis kaip 0,2 procento nuo vidutinės metinės Pensijų fondo grynujų aktyvų vertės. Atlyginimas Depozitoriumui yra metinis. Jis priskaičiuojamas už kiekvieną darbo dieną ir kartą per mėnesį atskaitomas nuo Pensijų turto ir pervedamas į Depozitoriumo sąskaitą. Maksimalus atlyginimo Depozitoriumui dydis procentais už vieną darbo dieną skaičiuojamas nustatytą atlyginimo Depozitoriumui dydį padalinant iš metinio darbo dienų skaičiaus, apvalinant keturių skaičių po kablelio tikslumu.
- 7.5. Atskaitymai ir išlaidos, išskaičiuojamos dalyvavimo Pensijų fonde baigties atveju:
- 7.5.1. Dalyvio perėjimas į kitą Bendrovės valdomą pensijų fondą atliekamas nemokamai, nepriklausomai nuo perėjimo dažnumo;
- 7.5.2. Dalyvio perėjimo į kitos valdymo įmonės valdomą pensijų fondą pirmą kartą per kalendorinius metus atveju ar Dalyvio perėjimo į kitos valdymo įmonės valdomą pensijų fondą ne pirmą kartą per kalendorinius metus atveju, Bendrovė nuo Dalyvio vardu į kitą pensijų fondą pervedamų piniginių lėšų sumos atskaito iki 1 procento sumą, kurią sudaro su Dalyvio perėjimu į kitą pensijų fondą susijusios išlaidos;
- 7.6. Kitų išlaidų, dengiamų iš Pensijų turto, sąrašas:
- 7.6.1. Pensijų fondo sąskaita bei interesais sudaromų sandorių faktinės išlaidos pagal sutartis tarpininkams;
- 7.6.2. išlaidos už bankines paslaugas, įskaitant, bet neapsiribojant išlaidomis, susijusiomis su tiesioginio debeto pavedimo paslaugos suteikimu;
- 7.6.3. Pensijų fondo audito išlaidos;
- 7.6.4. Bendras maksimalus šioje dalyje nurodytų išlaidų dydis negali viršyti 2 procentų per vienerius finansinius metus nuo vidutinės metinės Pensijų fondo grynujų aktyvų vertės.
- 7.7. Bendrovė iš Pensijų turto nedengia jokių kitų išlaidų bei neišskaičiuoja jokių kitų atskaitymų, išskyrus atvejus, numatytus šiame Taisyklių straipsnyje.
- 7.8. Išskaičiuoti atskaitymai tampa Bendrovės (ar trečiųjų asmenų, kuriems atitinkami atskaitymai sumokami) nuosavybe.

8. ATASKAITŲ PENSIJŲ FONDO DALYVIAMS IR KITOS INFORMACIJOS PATEIKIMO TVARKA, DALYVIO PRANEŠIMAI BENDROVEI

- 8.1. Bendrovė ne vėliau kaip per 5 mėnesius po atskaitinių finansinių metų pabaigos informuoja Dalyvį apie sumokėtų pensijų įmokų dydį (nurodant įmokų mokėtoją ar mokėtojus), jo Pensijų

- sąskaitoje apskaičiuotą pensijų turto dydį (į Pensijų sąskaitą įrašytų apskaitos vienetų skaičių, jų vertę), metinę pensijų fondo investicijų grąžą, išskaitytų atskaitymų dydį.
- 8.2. Bendrovė, Dalyviui pateikus raštišką prašymą, teikia jam periodines ataskaitas, skirtas Dalyviui ir visuomenei, informuojančias apie pagrindinius atskaitinio laikotarpio įvykius.
 - 8.3. Bendrovė Dalyvio pageidavimu privalo suteikti teisingą ir išsamią informaciją apie Dalyvio Pensijų sąskaitoje sukaupto turto dydį bei įmokų mokėjimą, Bendrovės finansinės veiklos audito išvadas, dabartinį investicijų portfelį bei su investicijomis susijusias rizikas ir kaštus. Šią informaciją Bendrovė turi teisę teikti Dalyviui ir savo iniciatyva.
 - 8.4. Dalyvis turi teisę bet kada kreiptis į Bendrovę dėl Taisyklių bei 8.1 – 8.3 dalyse numatytų atskaitų kopijų išdavimo. Kopijos išduodamos Bendrovės buveinės adresu Dalyviui apmokėjus kopijų pagaminimo sąnaudas.
 - 8.5. Bendrovės ir Pensijų fondų kiekvienų finansinių metų ataskaitos skelbiamos dienraštyje „Lietuvos rytas“ ir tinklapyje www.mppf.lt.
 - 8.6. Išskyrus tą informaciją, kurią Dalyvis pensijų kaupimo sutartyje pasirinko gauti elektroniniu paštu arba trumpąja žinute (SMS) ir tą informaciją, kurią pagal teisės aktų imperatyvius reikalavimus Bendrovė turi pateikti Dalyviui raštu, o elektroninės pateikimo formos negalima prilyginti raštiškai pateikimo formai, visi Bendrovės pranešimai Dalyviui, ataskaitos bei kita Bendrovės pateikiama informacija Dalyviui yra teikiama internetu, t.y. Dalyviui tokia informacija yra pateikiama, jam prisijungus internetu prie savo pensijų sąskaitos ir tai yra prilyginama tinkamai raštiškai Dalyvio informavimo formai.
 - 8.7. Informacijos, Bendrovės išsiųstos paštu, įteikimo Dalyviui data laikoma data, kuri yra nustatoma praėjus protingam terminui po atitinkamo pranešimo išsiuntimo dienos arba kurią atitinkamų institucijų pažymėta apie registruoto laiško įteikimą ar Dalyvio pasirašyta apie atitinkamo pranešimo įteikimą.
 - 8.8. Bet kokie Dalyvio pranešimai Bendrovei privalo būti teikiami raštu (paštu Bendrovės adresu arba Dalyviui įteikiant juos asmeniškai tinkamai įgaliotam Bendrovės atstovui) Taisyklėse nustatytais terminais. Pranešimo įteikimo Bendrovei data laikoma data, kurią Bendrovė faktiškai pranešimą gavo Bendrovės buveinės adresu.

9. IŠSTOJIMAS IŠ PENSIJŲ FONDO

- 9.1. Dalyvis turi teisę bet kada išstoti iš Pensijų fondo.
- 9.2. Dalyvio išstojimu iš Pensijų fondo laikoma Pensijų kaupimo sutarties nutraukimas Dalyvio iniciatyva, nepereinant į kitą pensijų fondą. Šiuo atveju Bendrovei pateikiamas Dalyvio rašytinis pranešimas dėl Pensijų kaupimo sutarties nutraukimo nepereinant į kitą pensijų fondą.
- 9.3. Apskaitos vienetai į pinigines lėšas konvertuojami ir Dalyviui priklausančios piniginės lėšos į Dalyvio nurodytą piniginių lėšų sąskaitą pervedamos Taisyklių 13 straipsnyje nurodyta tvarka.
- 9.4. Iš Pensijų fondo išstojančiam Dalyviui išmokama suma, gauta konvertavus jo Pensijų sąskaitoje įrašytus apskaitos vienetus į pinigus.

10. PERĖJIMAS Į KITĄ BENDROVĖS FONDĄ

- 10.1. Dalyvis turi teisę bet kada pereiti į kitą Bendrovės valdomą savanoriško kaupimo pensijų fondą. Dalyviui sudaroma nauja pensijų kaupimo sutartis kito Bendrovės valdomo savanoriško kaupimo pensijų fondo taisyklių nustatyta tvarka.
- 10.2. Dalyviui priklausanti Pensijų turto dalis, išreikšta Apskaitos vienetais, konvertuojama į pinigus ir pervedama į kito Bendrovės valdomo savanoriško pensijų kaupimo fondo sąskaitą Taisyklių 13 straipsnyje nustatyta tvarka.
- 10.3. Dalyviui, pereinant į kitą Bendrovės valdomą pensijų fondą, neišskaičiuojami Taisyklių 7.5 dalyje nurodyti atskaitymai.

11. PERĖJIMAS Į KITOS PENSIJŲ KAUPIMO BENDROVĖS PENSIJŲ FONDĄ

- 11.1. Dalyvis turi teisę bet kada pereiti į kitos valdymo įmonės valdomą pensijų fondą.

- 11.2. Dalyvis, norintis pereiti į kitos valdymo įmonės valdomą pensijų fondą, privalo pateikti Bendrovei raštišką pranešimą dėl Pensijų kaupimo sutarties nutraukimo ir perėjimo į kitos valdymo įmonės valdomą pensijų fondą.
- 11.3. Bendrovė, gavusi raštišką pranešimą nutraukti Pensijų kaupimo sutartį, Apskaitos vienetų į pinigines lėšas konvertuoja ir perveda Dalyviui priklausančias pinigines lėšas į Dalyvio nurodytą kitos valdymo įmonės valdomo pensijų fondo piniginių lėšų sąskaitą Taisyklių 13 straipsnyje nurodyta tvarka. Nuo pervedamų piniginių lėšų skaičiuojami Taisyklių 7.5 dalyje nurodyti atskaitymai.

12. PENSIJŲ IŠMOKŲ MOKĖJIMŲ TVARKA IR SĄLYGOS

- 12.1. Bendrovė pateikia Dalyviui išsamią informaciją apie pensijų išmokų pasirinkimo galimybes ir būtinybę pasirinkti pensijų išmokos būdą.
- 12.2. Pensijų išmokos pensijų fondo dalyvio pasirinkimu gali būti mokamos šiais būdais: :
- 12.2.1. išmokant vienkartinę pensijų išmoką, jeigu galiojantys LR teisės aktai nenustato tam papildomų apribojimų;
- 12.2.2. reguliariai dalimis konvertuojant Pensijų sąskaitoje įrašytus Apskaitos vienetų į pinigus ir juos išmokant Dalyviui pensijų išmokos sutartyje nustatyta tvarka;
- 12.2.3. nuperkant anuitetą draudimo įmoneje, vykdančioje gyvybės draudimą. Anuitetas perkamas Dalyvio pasirinktoje gyvybės draudimo bendrovėje už jo Pensijų sąskaitoje apskaičiuotas sumas. Pensijų anuitetas įgyjamas Dalyviui pasirašius sutartį draudimo sutartį su pensijų anuiteto mokėtoju.
- 12.3. Jeigu pateikti dokumentai patvirtina Dalyvio teisę į pensijų išmoką, Bendrovė su Dalyviu sudaro pensijų išmokos sutartį, kurioje nurodomi pensijų išmokos mokėjimo būdas ir terminai. Sudarius pensijų išmokos sutartį, Dalyviui priklausantis Pensijų turtas iki išmokėjimo lieka jo Pensijų sąskaitoje. Jeigu pensijų išmoka skiriama pensijų anuiteto įsigijimui, tai ji pervedama gyvybės draudimo įmonei pensijų išmokos sutartyje nurodytą dieną, bet ne vėliau kaip per 30 dienų nuo pensijų išmokos sutarties sudarymo, bet tik esant sudarytai pensijų anuiteto sutarčiai.
- 12.4. Teisė į pensijų išmoką įgyjama pensijų fondo dalyviui sulaukus pensinio amžiaus, nustatyto valstybinei socialinio draudimo senatvės pensijai gauti. Nepaisant to, Dalyvis, likus 5 metams iki pensinio amžiaus, nustatyto valstybinei socialinio draudimo senatvės pensijai gauti, gali savo pasirinkimu, apie tai iš anksto ne mažiau kaip prieš 3 mėnesius raštu informuodamas Bendrovę, įgyti teisę į pensijų išmoką anksčiau (t.y. atitinkamai sulaukęs amžiaus, kuris yra ne daugiau kaip 5 metais mažesnis už nustatytą valstybinei socialinio draudimo senatvės pensijai gauti). Dalyvis, ketindamas gauti pensijų išmoką, privalo dėl to kreiptis į Bendrovę ir pateikti asmens tapatybę patvirtinantį dokumentą.
- 12.5. Neįgalumo ir darbingumo nustatymo tarnybos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos pripažintas nedarbingu ar iš dalies darbingu, įgyja teisę į pensijų išmoką nuo darbingumo lygio nustatymo dienos. Dalyvis, ketindamas gauti pensijų išmoką, privalo dėl to kreiptis į Bendrovę ir pateikti Neįgalumo ir darbingumo nustatymo tarnybos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos išduotą pažymą.
- 12.6. Dalyvis, įgijęs teisę į pensijų išmoką, gali, raštu informuodamas Bendrovę, nukelti išmokos mokėjimo pradžią, išsaugodamas Dalyvio teises. Jei Dalyvis nesikreipia į Bendrovę dėl pensijų išmokos sutarties sudarymo, laikoma, kad Dalyvis pasinaudojo teise nukelti išmokos mokėjimo pradžią.
- 12.7. Pensijų išmokos pradėdamos mokėti ne vėliau kaip per 3 mėnesius nuo dokumentų, patvirtinančių Dalyvio teisę į pensijų išmoką, pateikimo Bendrovei, o jei Dalyvis buvo atidėjęs išmokų mokėjimo pradžią – ne vėliau kaip po 2 mėnesių nuo raštiško Dalyvio prašymo atšaukti išmokų atidėjimą dienos.

13. APSKAITOS VIENETŲ KONVERTAVIMAS Į PINIGUS IR PINIGŲ PERVEDIMAS

- 13.1. Bendrovė konvertuoja Dalyvio apskaitos vienetų į pinigus šiais atvejais:

- 13.1.1. Dalyviui perėjus į kitą Bendrovės valdomą pensijų fondą; šiuo atveju Apskaitos vienetai konvertuojami ne vėliau kaip kitą darbo dieną ir pinigai pervedami į naują Dalyvio pensijų sąskaitą per 7 (septynias) darbo dienas po naujos pensijų kaupimo sutarties sudarymo;
- 13.1.2. Dalyviui perėjus į kitos valdymo įmonės valdomą pensijų fondą; šiuo atveju Apskaitos vienetai konvertuojami ne vėliau kaip kitą darbo dieną ir pinigai pervedami į kitos valdymo įmonės valdomo pensijų fondo piniginių lėšų sąskaitą per 7 (septynias) darbo dienas po to, kai Dalyvis pensijų kaupimo sutartį, sudarytą su priimančia pensijų fondų valdymo įmone, pateikia Bendrovei;
- 13.1.3. atsiradus Dalyvio teisei į pensijų išmoką; šiuo atveju Apskaitos vienetai konvertuojami ir pinigai pervedami išmokų sutartyje nustatyta tvarka ir terminais;
- 13.1.4. Dalyviui mirus; šiuo atveju Apskaitos vienetai konvertuojami ne vėliau kaip kitą darbo dieną ir pinigai pervedami į Dalyvio įpėdinių nurodytas sąskaitas per 7 (septynias) darbo dienas nuo įpėdinių, turinčių teisę paveldėti šį Dalyvio turtą, kreipimosi į Bendrovę ir jų asmens tapatybės dokumentų ir paveldėjimo teisės liudijimų pateikimo Bendrovei;
- 13.1.5. Dalyviui išstojus iš Pensijų fondo; šiuo atveju Apskaitos vienetai konvertuojami ne vėliau kaip kitą darbo dieną ir pinigai pervedami į Dalyvio nurodytą sąskaitą ne vėliau kaip per 7 (septynias) darbo dienas po Pensijų kaupimo sutarties nutraukimo.
- 13.2. Gavus atitinkamą dokumentą ar įvykus atitinkamam juridiniam įvykiui, Apskaitos vienetai į pinigines lėšas konvertuojami dieną, kuri yra ne vėlesnė negu kita darbo diena po atitinkamų dokumentų gavimo ar atitinkamo juridinio įvykio dienos, tos dienos Apskaitos vieneto verte. Pervedamų piniginių lėšų suma apskaičiuojama pagal formulę:

$$PPLS = (AVS * AVV) - PA$$

- PPLS - pervedamų piniginių lėšų suma;
 AVS - Apskaitos vienetų skaičius;
 AVV - Apskaitos vieneto vertė, apskaičiuojama ir skelbiama Taisyklių priede Nr. 2 nustatyta tvarka;
 PA - Taisyklių 7 straipsnyje nustatyti atskaitymai.

14. DEPOZITORIUMAS

- 14.1. Pensijų fondo turtas saugomas Depozitoriume.
- 14.2. Depozitoriumas privalo:
 - 14.2.1. vykdyti valdymo įmonės nurodymus, jei jie neprieštaruoja teisės aktų ir pensijų fondo taisyklių reikalavimams;
 - 14.2.2. užtikrinti, kad įplaukos už perleistą pensijų turtą per nustatytą laiką atitektų pensijų fondui;
 - 14.2.3. užtikrinti, kad pensijų fondo įplaukos būtų naudojamos pagal teisės aktų ir pensijų fondo taisyklių reikalavimus;
 - 14.2.4. užtikrinti, kad lėšų konvertavimas į apskaitos vienetus ir apskaitos vienetų konvertavimas į lėšas vyktų pagal teisės aktų ir pensijų fondo taisyklių reikalavimus;
 - 14.2.5. užtikrinti, kad apskaitos vienetų vertė būtų skaičiuojama pagal teisės aktų ir pensijų fondo taisyklių reikalavimus.
- 14.3. Depozitoriumas turi teisę iš Bendrovės gauti visą informaciją, reikalingą jo funkcijoms vykdyti, gauti atlyginimą už savo paslaugas bei kitas Depozitoriumo ir Bendrovės sudarytose sutartyse numatytas teises.
- 14.4. Esant poreikiui (jeigu taip bus mažinami Bendrovės kaštai, bus efektyviau administruojamas pensijų turtas ar dėl kitų svarbių aplinkybių) Bendrovė turi teisę priimti sprendimą dėl Depozitoriumo pakeitimo, tačiau toks sprendimas galimas tik tuo atveju, jeigu tam pritaria Priežiūros institucija.
- 14.5. Jeigu Depozitoriumas nesilaiko teisės aktų reikalavimų, nevykdo įsipareigojimų ar netinkamai juos vykdo, LR Vertybinių popierių komisija, siekdama užtikrinti Dalyvių teises, turi teisę nurodyti Bendrovei nutraukti sutartį ir pakeisti Depozitoriumą.

- 14.6. Bendrovė, keisdama Depozitoriumą, nutraukia sutartį su Depozitoriumu ir sudaro sutartį dėl depozitoriumo paslaugų teikimo su kitu asmeniu, pagal LR teisės aktus turinčiu teisę teikti depozitoriumo paslaugas.

15. BENDROVĖS FUNKCIJŲ PERDAVIMAS

- 15.1. Bendrovė įstatymų nustatyta tvarka turi teisę dalinai arba visiškai pavesti vykdyti kitai įmonei šias savo funkcijas:
- 15.1.1. Pensijų kaupimo sutarčių sudarymo, atstovaujant Bendrovę;
 - 15.1.2. Pensijų sąskaitų tvarkymo;
 - 15.1.3. Pensijų sąskaitų atidarymo Dalyviams;
 - 15.1.4. Pensijų įmokų konvertavimo į apskaitos vienetus ir atvirkščiai;
 - 15.1.5. Kitas Pensijų fondo valdymo funkcijas, kurias pagal teisės aktus Bendrovė turi teisę perleisti kitoms įmonėms.

16. TAISYKLIŲ IR PENSIJŲ KAUPIMO SUTARTIES PAKEITIMO TVARKA

- 16.1. Taisyklės gali būti keičiamos Bendrovės valdybos sprendimu. Taisyklių pakeitimus tvirtina Priežiūros institucija.
- 16.2. Bendrovė neturi teisės vienašališkai be Dalyvio sutikimo didinti viršutinių 7 straipsnyje nustatytų atskaitymų ribų.
- 16.3. Taisyklės Bendrovė gali keisti vienašališkai be Dalyvio sutikimo tokiais atvejais:
- 16.3.1. keičiamas depozitoriumas;
 - 16.3.2. keičiamos Taisyklių nuostatos, susijusios su Bendrovės funkcijų perdavimu;
 - 16.3.3. keičiami Pensijų fondo valdymo principai;
 - 16.3.4. pasikeičia įstatymai ar kiti teisės aktai ir dėl to reikia pakeisti Taisykles;
 - 16.3.5. pasikeičia situacija rinkoje ir dėl to reikia pakeisti Pensijų fondo valdymo organizavimą ir kitais atvejais, kai reikia apsaugoti Dalyvių arba Bendrovės interesus, jeigu tai iš esmės nepakeičia pensijų kaupimo sutarties sąlygų ir iš esmės nepablogina pensijų kaupimo sutarties šalių teisių;
 - 16.3.6. peržiūrima Investavimo strategija (Taisyklių priedas Nr 1) ir/ar yra naujai pasirenkamas ar keičiamas Pensijų fondo lyginamasis indeksas, jeigu toks būtų nurodytas Investavimo strategijoje (Taisyklių priedas Nr 1);
 - 16.3.7. kitais aukščiau šioje dalyje nepaminėtais atvejais, jeigu Taisyklių pakeitimas nepablogina Dalyvių padėties palyginant su ta, kuri buvo prieš Taisyklių pakeitimą.
- 16.4. Keičiant šias Taisykles, turi būti saugomi Dalyvių interesai.
- 16.5. Taisyklių pakeitimai įsigalioja po 30 dienų nuo jų patvirtinimo Priežiūros institucijoje. Įsigalioję Taisyklių pakeitimai yra privalomi Dalyviams.
- 16.6. Bendrovė privalo raštu (Taisyklių 8.6 dalyje numatytu būdu) informuoti Dalyvį apie Taisyklių pakeitimus ne vėliau kaip prieš 20 dienų iki pakeitimų įsigaliojimo.
- 16.7. Teisės aktų ir Taisyklių nustatyta tvarka pakeitus Taisykles laikoma, kad be atskiro šalių susitarimo pakeistos ir atitinkamos pensijų kaupimo sutarties nuostatos.

17. PENSIJŲ FONDO PANAIKINIMO SĄLYGOS IR TVARKA

- 17.1. Pensijų fondas gali būti panaikinamas Bendrovės valdybos arba teismo sprendimu. Apie sprendimą panaikinti Pensijų fondą Bendrovė ne vėliau kaip per 5 darbo dienas nuo šio sprendimo priėmimo dienos privalo informuoti Dalyvius, pensijų įmokų mokėtojus ir LR Vertybinių popierių komisiją.
- 17.2. Pensijų fondą Bendrovės valdybos sprendimu galima panaikinti esant bent vienai iš šių sąlygų:
- 17.2.1. Bendrovė yra įvykdžiusi visus įsipareigojimus Dalyviams;
 - 17.2.2. visi Dalyviai pereina į kitą pensijų fondą;
 - 17.2.3. Bendrovė likviduojama arba reorganizuojama.
- 17.3. Bendrovė be Dalyvių sutikimo gali panaikinti Pensijų fondą tik šiais atvejais:

- 17.3.1. Bendrovė LR Vertybinių popierių komisijos nustatyta tvarka yra perdavusi Pensijų turto valdymą ir įsipareigojimus pagal Pensijų kaupimo sutartis kitai valdymo įmonei;
- 17.3.2. Bendrovė panaikina Pensijų fondą LR Vertybinių popierių komisijos leidimu ir jos nustatyta tvarka dėl visuotinio akcininkų susirinkimo sprendimo likviduoti ar reorganizuoti Bendrovę.
- 17.4. Teismui pripažinus Bendrovę bankrutavusia ir priėmus nutartį likviduoti Bendrovę dėl bankroto, Pensijų fondas, jeigu Pensijų turto valdymas ir įsipareigojimai pagal Pensijų kaupimo sutartis nebuvo perduoti kitai pensijų fondus valdančiai valdymo įmonei iki nutarties likviduoti Bendrovę priėmimo, teismo nutartimi skelbiamas panaikintu. Panaikinto Pensijų fondo Pensijų turtas padalijamas Dalyviams proporcingai jų Pensijų sąskaitose įrašytų Apskaitos vienetų kiekiui pagal jo būklę teismo sprendimo likviduoti bankrutavusią Bendrovę priėmimo dieną. Visas panaikinto Pensijų fondo Pensijų turtas turi būti realizuotas ir su Pensijų fondo Dalyviais turi būti atsiskaityta už jį gautais pinigais. Panaikinto Pensijų fondo Pensijų turtas turi būti parduodamas per vertybinių popierių biržą ar aukcione pagal Vertybinių popierių komisijos nustatytas taisykles.
- 17.5. Jeigu Pensijų fondas panaikinamas dėl Bendrovės bankroto ar likvidavimo, tai Dalyviai per 3 mėnesius nuo sprendimo dėl bankroto bylos iškelimo ar likvidavimo priėmimo pereina į kitą jų pasirinktą pensijų fondą nemokamai. Jeigu per šioje dalyje nurodytą terminą Dalyviai nesudarė pensijų kaupimo sutarčių su kita pensijų fondus valdančia valdymo įmone, teisės aktų nustatyta tvarka tokie Dalyviai bei jiems priklausančios lėšos bus pervedamos į kitos valdymo įmonės valdomą pensijų fondą.

Priedas Nr. 1 Investavimo strategija

1. Pensijų fondo investavimo strategija remiasi prielaida, pagrįsta daugelio Dalyvių ilgalaikiu investavimo horizontu, todėl iki 100 procentų Pensijų fondo grynųjų aktyvų lėšų gali būti investuojama akcijų rinkose, prisiimant su tuo susijusią riziką, ir siekiant aukštesnio pelningumo ilgu laikotarpiu. Didesnį tikėtiną akcijų rinkų pelningumo svyravimą siekiama atsverti vidutiniškai stabilesnį pelningumą generuojančiomis investicijomis, kaip kad vyriausybių vertybiniais popieriais, kredito įstaigų ir kitų bendrovių skolos vertybiniais popieriais, indėliais ir pan., į kuriuos investuojama likusi Pensijų fondo grynųjų aktyvų dalis. Investuojant specializacija geografinėje zonoje ar pramonės šakoje nebus taikoma.

2. Pensijų fondo investicijas gali sudaryti:

2.1. vertybiniai popieriai, pinigų rinkos priemonės, kuriomis prekiaujama pripažintose ir visuomenei prieinamose reguliuojamose rinkose, veikiančiose Lietuvos Respublikoje ar Europos Sąjungos valstybėje;

2.2. vertybiniai popieriai, pinigų rinkos priemonės, kuriomis prekiaujama pripažintose ir visuomenei prieinamose reguliuojamose rinkose, nurodytose šioje Investavimo strategijoje, veikiančiose pagal nustatytas taisykles, esančias šalyse, kurios priklauso Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacijai (prisijungus naujoms narėms ar išstojus esančioms, taip pat pasikeitus vertybinių popierių rinkų pavadinimams, atitinkamai gali keistis ir Pensijų fondo turto investavimo regionai ir biržos)¹;

2.3. vertybiniai popieriai, pinigų rinkos priemonės, kuriomis prekiaujama pripažintose ir visuomenei prieinamose reguliuojamose rinkose, nurodytose šioje Investavimo strategijoje, veikiančiose ne Europos Sąjungos valstybėje²;

2.4. išleidžiami nauji vertybiniai popieriai, jeigu emisijos sąlygose numatytas įsipareigojimas įtraukti šiuos vertybinius popierius į vertybinių popierių biržos oficialųjį prekybos sąrašą ar reguliuojamos rinkos prekybos sąrašą ir jeigu įtraukiama į sąrašą ne vėliau kaip per vienerius metus nuo išleidimo (jei tokia birža ar rinka yra nurodyta šios Investavimo strategijos 2.1, 2.2 ar 2.3 papunkčiuose);

¹ Albertos VP birža (Kanada), Australijos vertybinių popierių birža (Australija), Arizonos VP birža (JAV), Čikagos vertybinių popierių birža (JAV), Filadelfijos vertybinių popierių birža (JAV), Vienos vertybinių popierių birža (Austrija), EASDAQ (Belgija), Barselonos vertybinių popierių birža (Ispanija), Madrido vertybinių popierių birža (Ispanija), Amsterdamo vertybinių popierių birža (Nyderlandai), Airijos vertybinių popierių birža (Airija), Dublino vertybinių popierių birža (Airija), Italijos vertybinių popierių birža, Atėnų vertybinių popierių birža (Graikija), Liuksemburgo vertybinių popierių birža, Oslo vertybinių popierių birža (Norvegija), Lisabonos vertybinių popierių birža (Portugalija), Paryžiaus vertybinių popierių birža (EURONEXT) (Prancūzija), Stokholmo vertybinių popierių birža (Švedija), Frankfurto vertybinių popierių birža (Vokietija), Vokietijos vertybinių popierių birža (Vokietija), Helsinkio vertybinių popierių birža (Suomija), Kopenhagos vertybinių popierių birža (Danija), Londono vertybinių popierių birža (Didžioji Britanija), Australijos vertybinių popierių birža, Toronto vertybinių popierių birža (Kanada), Prahos vertybinių popierių birža (Čekija), Budapešto vertybinių popierių birža (Vengrija), Tokijo vertybinių popierių birža (Japonija), Osakos vertybinių popierių birža (Japonija), Korėjos vertybinių popierių birža, Meksikos vertybinių popierių birža, Naujosios Zelandijos vertybinių popierių birža, Varšuvos vertybinių popierių birža (Lenkija), Bratislavos vertybinių popierių birža (Slovakija), Šveicarijos vertybinių popierių birža, Ciuricho vertybinių popierių birža, Ženevos vertybinių popierių birža, Bazelio vertybinių popierių birža (Šveicarija), Stambulo vertybinių popierių birža (Turkija), Niujorko vertybinių popierių birža (JAV), Amerikos akcijų birža, Čikagos pasirinkimo sandorių birža (Chicago Board of Options Exchange), NASDAQ (JAV), Monrealio vertybinių popierių birža, Kanada, Vankuverio vertybinių popierių birža (Kanada), Ramiojo vandenyno regionų vertybinių popierių birža (JAV), Reikjaviko vertybinių popierių birža, Islandija.

² Buenos Aires vertybinių popierių birža (Argentina), Panamos vertybinių popierių birža (Panama), Rio de Žaneiro vertybinių popierių birža, San Paulo vertybinių popierių birža (Brazilija), Johannesburgo vertybinių popierių birža (Pietų Afrikos Respublika), Honkongo vertybinių popierių birža (Honkongas), Kuala Lumpuro vertybinių popierių birža (Malaizija), Tailando vertybinių popierių birža (Tailandas), Singapūro vertybinių popierių birža (Singapūras), Nacionalinė Indijos vertybinių popierių birža (Indija), Tel Avivo vertybinių popierių birža (Izraelis), Zagrebo vertybinių popierių birža (Kroatija), Bukarešto vertybinių popierių birža (Rumunija), Bulgarijos vertybinių popierių birža (Bulgarija), Maskvos vertybinių popierių birža, Rusijos birža (Rusija), Ukrainos vertybinių popierių birža (Ukraina).

2.5. investiciniai vienetai ir akcijos kolektyvinio investavimo subjektų, atitinkančių LR Papildomo savanoriško pensijų kaupimo įstatymo nustatytus reikalavimus;

2.6. indėliai ne ilgesniam kaip 12 mėnesių terminui, kuriuos galima atsiimti pareikalavus ir kurie yra kredito įstaigose, kurių registruota buveinė yra Europos Sąjungos valstybėje arba kitoje valstybėje, kurioje riziką ribojanti priežiūra yra ne mažesnė kaip Europos Sąjungoje;

2.7. išvestinės finansinės priemonės, skirtos Pensijų fondo rizikai valdyti;

2.8. kitos finansinės priemonės, numatytos teisės aktuose.

3. Papildomai laikomasi visų taikytinuose teisės aktuose nustatytų diversifikavimo ir kitokių investavimo apribojimų. Pensijų fondo investicijų portfelis 6 mėnesius nuo LR Vertybinių popierių komisijos pritarimo šioms Taisyklėms dienos gali neatitikti šiame punkte numatytų apribojimų.

4. Pensijų fondas investuos lėšas ne tik litais, bet ir kitomis valiutomis.

5. Investuojant Pensijų fondo turtą yra susiduriama su įvairiomis rizikomis ir siekiant sumažinti jų poveikį Pensijų fondo veiklai jos bus atitinkamai kontroliuojamos.

6. Pensijų turto atžvilgiu rizika yra apibrėžiama kaip investicinio proceso eigoje atsirandanti Pensijų turto vertės sumažėjimo tikimybė. Pensijų turto vertės sumažėjimo riziką, susijusią su finansinių priemonių kainų pokyčiu, o taip pat investavimo objektų valiutos kursų pokyčiu, prisiima Dalyviai.

7. Su Pensijų fondo investicijomis yra susijusi ši rizika:

7.1. **kredito rizika** – rizika patirti nuostolius dėl skolos vertybinių popierių emitento nesugebėjimo įvykdyti savo skolinių įsipareigojimų. Siekiant sumažinti kredito riziką, dalis Pensijų fondo lėšų bus investuojamos į žemos rizikos skolos vertybinius popierius;

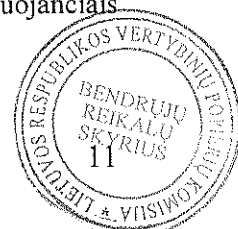
7.2. **palūkanų normos rizika** – rizika patirti nuostolius dėl nepalankių palūkanų pokyčių, kurie gali turėti įtakos skolos vertybinių popierių kainoms. Siekiant sumažinti palūkanų normų riziką, formuojant Pensijų turtą sudarančių skolos vertybinių popierių portfelį, gali būti atsižvelgiama į Dalyvių vidutinę sutarties trukmę;

7.3. **valiutos kurso rizika** – rizika patirti nuostolius dėl nepalankaus užsienio valiutos kurso pokyčio nacionalinės valiutos atžvilgiu, kuris sąlygoja neigiamą turto, laikomo ta užsienio valiuta, pokytį. Siekiant sumažinti valiutų kurso pokyčių riziką dalis lėšų bus investuojama nacionaline valiuta bei bazine valiuta, kurios kursas nesvyruoja nacionalinės valiutos atžvilgiu;

7.4. **akcijų kainos rizika** – rizika patirti nuostolius dėl nepalankių akcijų kainų svyravimų. Akcijų kainos rizika mažinama užtikrinant Taisyklėse ir įstatymuose numatytų diversifikavimo ir kitų apribojimų vykdymą;

7.5. **rinkos likvidumo rizika** – rizika patirti nuostolius dėl mažo rinkos likvidumo, kuris neleidžia parduoti finansines priemones norimu laiku ir už norimą kainą, arba apskritai atima galimybę parduoti turimą turtą (investiciją). Siekiant sumažinti rinkos likvidumo riziką bus investuojama tiksliai į tuos vertybinius popierius, kurie kotiruojami pripažintose pasaulio rinkose arba kurių kainą reguliariai skelbia visuotinės informavimo priemonės;

7.6. **sandorio šalies rizika** – rizika patirti nuostolius dėl sandorio šalies nesugebėjimo įvykdyti savo finansinius įsipareigojimus, kurie buvo prisiimti sudarant sandorį. Siekiant sumažinti sandorio šalies riziką, Bendrovė sudarys sandorius daugiausia su žemos rizikos (investicinio reitingo) kredito įstaigomis ar finansų įstaigomis, o jų nesant, su patikimais partneriais, besispecializuojančiais atitinkamoje srityje;

7.7. **atsiskaitymų rizika** – rizika patirti nuostolius, kai atsiskaitymo už sandorį metu sandorio šalis dėl tam tikrų priežasčių negali pervesti atitinkamų lėšų ar vertybinių popierių, nors ta sandorio šalis sandoriu įgytus įsipareigojimus jau yra patenkinusi. Siekiant sumažinti atsiskaitymų riziką, prekybinėje veikloje daugiausia bus naudojamos mokėjimų agento paslaugomis, arba prekybinė veikla bus vykdoma organizuotose rinkose, kuriose atsiskaitymams taikomi visuotiniai pripažinti principai;

8. Pensijų fondo investicijos nėra garantuojamos Indėlių draudimo fondo ar kitos valstybinės garantijų ar draudimo agentūros. Nors bendrovė taikomomis rizikos valdymo priemonėmis sieks išvengti didelio Pensijų fondo grynujų aktyvų ir Apskaitos vieneto vertės sumažėjimo, Dalyviams nesuteikiamos jokios garantijos, kad šis tikslas bus įgyvendintas, todėl dalyviams išlieka laikino Pensijų sąskaitose kaupiamo Pensijų turto dalinio sumažėjimo rizika.

9. Akcijų kainos, palūkanų normų, valiutos kurso, kredito rizikos gali būti valdomos naudojant išvestines finansines priemones: apsikaitimo, ateities, pasirinkimo ir išankstinius sandorius. Akcijų kainos rizika taip pat gali būti valdoma sudarant akcijų indeksų ateities sandorius, jeigu pastebima pakankama atitinkamo akcijų indekso koreliacija su Pensijų fondo investicijų dalimi.

10. Pensijų turtą Bendrovė valdo, vadovaudamasi teisės aktų ir Taisyklių nustatytais reikalavimais.

11. Bendrovė nėra pasirinkusi jokio Pensijų fondo lyginamojo indekso.

Pensijų fondo grynujų aktyvų ir apskaitos vieneto vertės apskaičiavimo tvarka

1. Pensijų fondo grynieji aktyvai yra Pensijų fondo vertės ir ilgalaikių bei trumpalaikių finansinių įsipareigojimų, susijusių su visomis valdymo ir administravimo išlaidomis, (išskyrus įsipareigojimus Pensijų fondo Dalyviams) skirtumas.
2. Pensijų fondo grynujų aktyvų vertė apskaičiuojama ir Pensijų fondo apskaitos vieneto vertė nustatoma kiekvieną darbo dieną. Kartą per mėnesį apskaičiuojama vidutinė praėjusio mėnesio apskaitos vieneto vertė. Lėšos, klaidingai pervestos į Pensijų fondo sąskaitą, į grynuosius Pensijų fondo aktyvus neįskaičiuojamos.
3. Pensijų fondo grynieji aktyvai įvertinami jų tikrąja verte, vadovaujantis Lietuvos Respublikos įstatymų, LR Vertybinių popierių komisijos patvirtintos Grynujų aktyvų vertės skaičiavimo metodikos ir kitų teisės aktų nustatyta tvarka (įskaitant ir Bendrovės valdybos patvirtintas atitinkamas metodikas bei taisykles). Vertinant grynuosius aktyvus vadovaujasi tokiais principais:
 - 3.1. Skaičiuojant grynujų aktyvų vertę, užsienio valiuta denominuotų turto ir įsipareigojimų vertė nustatoma pagal Lietuvos banko nustatytą oficialų tos valiutos ir lito kursą, galiojantį vertinimo dieną.
 - 3.2. Priemonių, kuriomis prekiaujama reguliuojamose rinkose, tikroji vertė nustatoma pagal viešai paskelbtą tos priemonės uždarymo kainą, išskyrus atvejus, nustatytus Lietuvos Respublikos teisės aktuose, kai priemonė yra kotiruojama keliose reguliuojamose rinkose ar per paskutinąją prekybos sesiją priemonė nebuvo kotiruojama, arba priemonė nebuvo kotiruojama daugiau kaip 30 dienų iki vertinimo dienos, arba priemonė buvo kotiruojama rečiau nei nustatyta skaičiavimo procedūrose. Tokiais atvejais priemonių tikroji vertė nustatoma vadovaujantis Lietuvos Respublikos įstatymų, LR Vertybinių popierių komisijos patvirtintos Grynujų aktyvų vertės skaičiavimo metodikos ir kitų teisės aktų nustatyta tvarka (įskaitant ir Bendrovės valdybos patvirtintas atitinkamas metodikas bei taisykles).
 - 3.3. Priemonių, kuriomis neprekiaujama reguliuojamose rinkose, tikroji vertė nustatoma tokiu būdu:
 - 3.3.1. Nuosavybės vertybiniai popieriai vertinami vadovaujantis LR Vertybinių popierių komisijos patvirtintos Grynujų aktyvų vertės skaičiavimo metodikos V skyriaus 35.1.1 ir 35.1.2 papunkčiuose nurodytais metodais.
 - 3.3.2. Skolos vertybiniai popieriai ir pinigų rinkos priemonės vertinami pagal Reuters DataScope ir Bloomberg informaciniuose šaltiniuose skelbiamą uždarymo kainą. Skolos vertybiniai popieriai ir pinigų rinkos priemonės, kurių minėtuose šaltiniuose nėra, vertinami pagal LR Vertybinių popierių komisijos patvirtintos Grynujų aktyvų vertės skaičiavimo metodikos V skyriaus 35.2.1 ir 35.2.2 papunkčiuose numatytus metodus.
 - 3.3.3. Jei vertinant 3.3.1 ir 3.3.2 punktuose nurodytais būdais, gauta vertė neatspindi tikrosios priemonės vertės (tikėtinos pardavimo kainos), tai vertinama pagal vertinimo modelį nurodytą Bendrovės valdybos patvirtintose atitinkamose metodikose bei taisyklėse.
 - 3.3.4. Kolektyvinio investavimo subjektų vienetai (akcijos) vertinami pagal paskutinę viešai paskelbtą išpirkimo kainą.
 - 3.3.5. Terminuoti indėliai bankuose vertinami pagal amortizuotos savikainos vertę.
 - 3.3.6. Grynieji pinigai ir lėšos kredito įstaigose vertinami pagal nominalią vertę.
4. Pensijų fondo apskaitos vieneto vertė yra nustatoma pagal tokią formulę:

$$AVV = GAV / AVS$$

AVV - Apskaitos vieneto vertė ;
GAV - fondo grynujų aktyvų vertė išreiškiama Lietuvos Respublikos valiuta;
AVS - Apskaitos vienetų skaičius.

5. Pradinė Pensijų fondo apskaitos vieneto vertė yra 1 litas.
6. Apskaitos vieneto (jo dalies) vertė išreiškiama Lietuvos Respublikos valiuta. Jeigu Lietuvos Respublika įsiveda kitą oficialią valiutą, fondo apskaitos vienetai konvertuojami į naują valiutą be papildomų atskaitymų pagal oficialų (Lietuvos banko) keitimo kursą.
7. Einamosios darbo dienos apskaičiuota apskaitos vieneto vertė iki kitos darbo dienos 12 val. paskelbiama tinklalapyje www.mppf.lt.

